

SALL LÁSZLÓ

b.

Még szerencse, hogy a szegény ember hétvégére teszi a betegségeit; nincs se vége, se hossza, csak tömege. Néha megérkezem ezzel a tömeggel a konyhába, látom, hogy ez ad nekem enni, de nem tudom, hol vagyok én; olyan ez a fájás, se vége, se hossza, csak tömege. Nem tudom, hol fáj, mi fáj, csak azt tudom, a fájás része vagyok. Nem én fájok, én mint olyan nem is vagyok. Van ez a tömeg, abban vagyok én ott valahol; látom, néha ad enni a macskáknak, szendvicset nyom a számba, trikót cserél magán, és akkor reggel, vagy amikor már lehet látni, arra ébredek, hogy a lakás bizonyos pontjain a tárgyak, például székek, ajtók, könyvespolcok mintha be lennének kötözve, pólyálva; micsoda háború folyt itt az éjjel, míg én nem voltam. Aztán pont ott vagyok, tisztítom a macskák almát, dobom el a homokot a szemétkébe, s látom, azok nem kötözések, azok az én éjjel elhasznált trikóim, hol itt, hol ott szárítom őket, vagyis az a valaki, aki vagyok.

Egy nagy tompa fájás vagyok, amiben egészséges élet nincs, nincs egészséges fájás. Egy nagy salátástál vagyok. Egy nagy húscafat, aki csak ezt a nagy betegséget táplálja, ami én vagyok. Naponta többször megy ez így: látom, ott vagyunk valahol, valamit csinálunk, aztán már megint felébredek. A két macska, alig történt eddig ilyen, itt aggódik értem, mind a ketten az ágyon, az egyik jobb, a másik lábaim bal oldalán. Talán várják, mikor lehelem ki az utolsót, hogy jót falatozzanak belőlem?

A rádióban még mindig '56, vagy már pont az és pont előben, s akkor ilyen párbeszédet hallok: Lászlót keresem! Én: László épp most távozott, segíthetek valamiben?

Bármikor ébredek fel és bármelyik nap olyan, mintha permanens forradalom volna az egész ország; van úgy, hogy a műsor végét korábban kapom el s az elejét majd csak az ismétlésben egy nappal később: ez még mindig él? hát nem lőtte még le senki? még barátok! DE meddig? Ugyanúgy arra ébredek, hogy saját verítékemben fekszem, vacogok; óránként 45 percek alszom; a zuhanytól egy időre könnyebb lesz a tömeg; míg csak nem azonosulok a rémisztő tudattal: zuhanyozás közben is izzadok.

Most álmodom? Vagy ennyire nem könnyű betegnek lenni? Ez most az én tudatállapotom vagy maga a betegség? Képes vagyok-e szétválasztani?

SALL LÁSZLÓ költő, művelődésszervező (1961, Nagyvárad). Versei antológiákban és magánkiadványokban jelentek meg. A Két Évszak svédországi magyar művészeti kiadvány készítője, a göteborgi magyar napok szervezője 2010-ig. Legutóbbi kötete: Versutánczó szavak (versek, 2016, Holnap Kulturális Egyesület).

Milyen egészséges egyensúly van ebben a biológiában. Az ötödik nap estéjén kezdődött volna egy babasimogatós, ölelkezős, kényeztető, kézfogásos, együtt főzős, testes-lelkes, „depthroat”-os, a tenyeremen-hordom-ujjaim-köré-csavarós, a miért-nem-lehet-férfi-és-nő-jó-barát-mikor-pedig-az-a-legjobb-beszélgetős, kávéba hozós, múzeumlátogató, betűszaggató-hangfosztó-rímölelkezős, sorokat és verslábakat simogatós, érintésre szíromnyitós, járdaszegély-koptató rövid egy hét. Ezt elvitte most ez a baktérium. És ilyenkor lehet-e még mondani, hogy sajnálom. Hogy nem engedtek haza a katonaságtól. Vagy szerelemföltérésért, sima gyilkosságért ülnék börtönben, és akkor sajnálom. Vagy éppen egy családot kell átmenekíteni a határon (jaj, mindegy, melyik határon, van elég!), és akkor sajnálom.

Vagy mint most, hogy nem lesz simogatás, nem lesz beszélgetés, nem leszek én sem, és akkor elég a sajnálom? Hány sajnálomra elég az élet? Hány baktérium az élet?

*

Az **1. nap** sokkal könnyebb volt. Igaz, mindössze 2,5 órára mentem be dolgozni, nagyon kellemes külszíni munkára, a város leghektikusabb időszakában körbeciclizni a központ néhány bankját, irodaházakat, vállalatokat, ügyvédi irodákat s elhozni tőlük a napi postát. Azt a 2,5 órát miért tudtam teljesíteni? Mindenhol egy-egy kedves mosollyal fogadtak s bocsátottak el, azért? A hétvégi jókívánóságért, azért? Utána egyenesen haza s be az ágyba. Már korábban is megfigyeltem, kicsit betegek vagyunk, hát rögtön úriasabb sávba helyezük át magunkat, és akkor meg vagyunk győződve, hogy reggelre majd elmúlik a rossz a jóban. Amit értek is most, hiszen anyukámtól így láttam: kicsi láz, elő a körtekompóttal a spájzból, s már meg is gyógyultunk.

A **4. nap**, a hétfő ugyanolyan rosszul kezdődött, mint az előzőek. Hívom a főnököm, ne számíton rám, hagyom a leveleket másra.

Ahogy megbeszéltük, hívom Evát, ebédre már kapok időt, pici vérből kiderül, hogy nagy a CRP érték: baktérium. Tehát mégsem vírus. Vírusomtól továbbra is félnetek nem kell. 300 adagnyi német lovagkeresztet küldünk rájuk. Nem segít, reggelig semmi változás.

Jó lenne még kis vizelet, ami nincs. Mára elfogyott. Kapok haladékot. Holnapig.

Az **5. nap** reggelén levenni otthoni intim szférában kicsike vizelet. A sok izzadástól alig tudtam pótolni a folyadékbevitelt, így sok idő telt két vizelési inger között; illetve az a valami, amiben ez a húgyvezeték szokott volt ott lenni, végződni, na most ez a féreg akkora volt, mint az a bizonyos borsószem a kisasszony párnái alatt, így hűgyozni is alig lehet, férfimunka mulatság nélkül (lötyög az elpárolgástól megmentett vizelet a villamoson).

Minden eredmény kész, listázva vannak, mehetek isten jó hírével a fertőzőosztályra. Villamossal. Nagy utazás. Egyrészt olyan helyeken hajt keresztül, ahol most dolgozom, másrészt meg olyan helyek felé, ahol egykoron, tán már több is, mint tíz éve, dolgoztam. Megint nem tudom, mi az ok vagy/és okozat; csak örülök, hogy van villamos és villamosjegyem és azonnal ott leszek az Östrában s ott tárt karokkal fogadnak, nyilván, van az a tolóajtó, annyi bizonyos.

A recepciónál Therese, magyar hangja én lennék, de már itt is alig tudok beszélni, hát marad minden magyarul, leírva. Első nővér: Jenny. Mindent lát rajtam, csak bólintanom kell, ő megfogalmazza. Belevillámol a fülembe, ebből kiszámítja hőm. Majd vérnyomást. Meg az oxigénfelvételt a vérben. Jön majd nemsokára egy doktor, *läkare*, ahogy itt mondják, gyógyító. Az egész váróterem az enyém. Olvasok. Bob Dylan. Jól megy. Egyszer (amikor Bob Dylan pont valamit mondott vagy csinált volna) megjön Kristin. Ő a gyógyítóm – a doktorom. Meséljek. Kikapom bal mellzsebéből a legszebb (zöld) tollat. Derékszögbe állítom az ágyam, beállítom mindkettőnk számára a megfelelő magasságba, megkérem, foglaljon helyet. Mesélem. Így írom az ágy papírlapedőjére:

Péntek repülő, késett, pilisvörösvár, este jó kis beszélgetés, evés-ivás, szombaton földásás, kerttisztítás, evés-ivás, jó kis beszélgetés,

vasárnap törökbálint, nyári medence garázsba, jó kis társaság finom kaják,

rövid budapesti este, rövid beszélgetés, kicsike bor még, alvás

hétfő oszkárral cserszegtomajra, régi barátok viszontlátása, öröm, sok (8-féle) kicsi finom pálinka kóstolása és elfogyasztása;

kedd vonyarcvashegy, a pihenés napja!

Pécs Boglárkával

Szerda: 25 emeletes maradványai, séta-Barbakán, Kultúrkertből látványok, Székesegyház, a toronyba is felmentünk!, Csontváry-múzeum, Dzsámi, kaja: Blöff, Apolló mozi, Ernelláék, Café Zacban borozás, otthon hajnali 4-ig beszélgetés

Csüt. Reggeli, rántottázós, Kaori, ebéd, Rondó, zsinagóga, Zsolnay Negyed, dr. Máriás, kommtanszék, Vasarely, Gross Arnold Galéria, otthon pizzázás (+pálinka, pezsgő, bor)

péntek irány nagyvárad, Szűcs jött értem ladányig, hogy elérjük az este színházi bemutatóját; elhalasztották, majd csak éjfél körül mutatják be,

Szűcs elment; én megnéztem; szerettem;

apámnál alvás favágás

óvszer nélküli anális szex

apámnál favágás szénmonoxidos alvás

apámnál favágás szénmonoxidos alvás menekülés

szerda utazás budapestre, könyv elhozatala (Örkényből), egy ösztöndíj kiosztása (Szlovák söröző);

csüt szécheny fürdő

és ilyenkor Kristin mindig bólint, de határozottan mondja a nemet is;

péntek utazás haza göteborgba; merthogy egyik sem volt annyira nyelő forrás, hogy onnan kaphattam volna a baktériumot!

Ne aggódjak, máris küldi a stábot s minden testnedvemet megint levesznek.

Mivel az utóbbi napokban mindig és mindenhol adtam vért vagy vettek tőlem, persze munka vagy ünnepnap kérdése, hát az egyik karom már megtelt; akkor jön a nővér (pont egy férfi szerepében) és azt mondja, akkor a másik karból; megegyezünk; leveszi az árut s mondja, most menjek el a röntgenre; tudja ő, hogy több mintát is le kellene vegyen, de a vak is látja, hogy nekem tüdőgyulladásom van; minek itt engem tovább kínozni; elmegyek, röntgen; vissza (ez kb. 2 × 10 perces séta); a hírem már megelőzött (digitalizáció!), már mindenki tudja, tüdőgyulladás! de a nővérem (Mattias) nem örül: visszaküldték, az összes többi mintát is vegye le; szúrhatom ugyanoda, kérdezi; megegyezünk.

Ma végre megnézett a főorvos, és úgy, mint kell, megkopogtatta a hátam két kézzel; elragadtatással mondja, kár, hogy ma nincsenek benn az orvos-tanhallgatók. Ismét magamra maradok, néha elsötétül a szoba, néha ez jó, akkor még könnyebben pihenek, néha meg aggaszt a nappali félhomály, felkelek s bekapcsolom a világitást, olvasok.

Kristin újra felbukkan. Nem mint forró kását, de kerülget, annyi fájdalom- és lázcsillapító van bennem az előző napokból, hogy forró épp nem vagyok. Fájdalom még mindig van. Ezért jött tehát? Nem. Az egyik rejtély a CRP-értékem. Az ötödik nap reggelén, tehát ma, amikor elindultam ide, a papíron mindössze annyi állt, több mint 200. Amit meg Kristinék mértek, az meg pont 400 volt (a gyulladásmentes érték meg 5.). Ebből viszont nem tudta kitalálni, hogy én reggel óta javultam-e vagy még rosszabbodott a sorsom. Ettől függetlenül haza akartam menni. A két macskára tekintettel haza is engedtek. Egy tüdőgyulladást már megtaláltak. Élünk.

De gyanakodtak még valami másra is, amiről akkor még nem tudták, hogy mi lehet az, hiszen egy egyszerű tüdőgyulladás nem kellene ekkora CRP-értéket előidézzen. Értettük egymást. Meg kellett ígérjem, ha éjjel rosszabbodik az állapotom, mentővel megyek a sürgősségire. Ha nem rosszabbodik, másnap délelőtt találkozunk ugyanitt. Még megkérdeztem, mióta élt/élhetett velem utazásom során ez a baktérium. Sajnálkozó arccal mondta, nem tudja, hiszen csak most vettek néhány mintát, amit majd tenyésztetek, s talán majd akkor. Kaptam két új antibiotikumot meg receptet depot tablettára. Az antibiotikum mindegyike önmagában is egy-egy patriot robotnak felelt meg. Már másnap reggelre jobban lettem, s napközben a második patriot lenyelése után látványosan javult az állapotom.

Milyen egészséges egyensúly van ebben a biológiában. Az 5. nap estéjén kezdődött volna a babasimogatós, ölelkezős, kényeztető, kézfogásos, együtt főzős, testes-lelkes, „depthroat”- os, a tenyerenem-hordom-ujjaim-körécsavarós, a miért-nem-lehet-férfi-és-nő-jó-barát-mikor-pedig-az-a-legjobb-

beszélgetős, kávéát ágyba hozós, múzeumlátogató, betűszaggató-hangfosztó-rímölelkezős, sorokat és verslábakat simogató, érintésre szíromnyitó, járdaszegély-koptató rövid egy hét. Ezt elvitte ez a baktérium. És ilyenkor már lehet-e még mondani, hogy sajnálom. Hogy nem engedtek haza a katonaságtól, és akkor sajnálom. Vagy szerelemfélért, sima gyilkosságért ülnék börtönben, és akkor sajnálom. Vagy éppen egy családot kell átmenekíteni a határon (jaj, mindegy melyik határon, van elég!), és akkor sajnálom.

Vagy mint most, hogy nem lesz simogató, nem lesz beszélgetés, nem leszek én sem, és akkor elég a sajnálom?

A **7. nap** megy minden, mint a karikacsapás vagy a tűszúrás elszúrása (kell-e még egyáltalán valakinek ilyen pittoreszk, vagy plasztikum), a lényeg, hogy reggel már egy egész tojásrántottát készítettem saját magamnak – nem a tömegnek –, s el is tudtam fogyasztani; már fájt a fejem, azaz külön tudtam választani magamtól a fájdalmat, már úgy, hogy az ugyan bennem van, de lehet lokalizálni. Ez az én fájdalmam, s nem én vagyok a fájdalom egy cafata. Vissza kellett menjek megint a fertőzőosztályra lelet másként című játékra. Már olajozottan, bár inkább fertőtlenítetten megy minden, külső-belső-felületi jeleim rögzítve, pihenjek, mondja a nővér, s mondom, ismerem már, köszönöm, s mindjárt jön a doktornő, mondja. Akkor elkonyulok, mintha csak oxigénfelvételemen segítenék, sóhajtok egyet, ma nem találkozom Kristinnel.

De ekkor csapódik az ajtó (itt mindig van egy háromperces reklámra hely, mert mielőtt bejönnének hozzám, három percig mosnak kezet), s bejön Malin: á, te vagy az az ember, azzal a gyönyörű nagy tüdőgyulladással, aki nem akart befeküdni hozzánk, mondom halkán, nekem van két macskám, azok vártak haza, de most végre láthatlak, mondja Malin, már nézi a szemem, hallgatja a tüdőm, fogdossa a lábam, már két napja is itt voltam, csak a sürgősségen és onnan nem tudtam meglógni, már az ölemben ül, szagolja a bőröm, simítja a hajam, most fáj, fáj igen, ott fáj, de tudd meg, minden csak a te tüdődet használta aznap, képernyővédőnek. A baktériumot sajnos elvesztettük, nem tudtuk kitenyészteni; de mindegy is, most azon kell dolgoznunk, hogy a szépen virágba boruló tüdődet átsegítsük a gyulladáson. Mire magamhoz meg a fejfájásomhoz térek, hallom, mossa megint a kezét.

Újabb véradás; mehetek haza; ebéd után még felhív, újabb öt nap múlva látogassam meg, s akkor ledöntjük sorsom.

33. nap: ülök az ágyban, illetve dehogy ágy, rég visszaalakítottam már valóban nappalira. A bútorokból, könyvekből is kipárolgott már az izzadátságzagom, és végre a növények is újra szépek frissek üdék zöldek, sőt a paradicsom újra piros, mióta nem csak a belőlem kinyert nedvességből kell megéljen.

Ülök az ágyban – jó, legyen kanapé persze –, pedig már hetek óta ép vagyok és egészséges, kellene dolgoznom, hogy kifizessem a társadalombiztosításomon keresztül mindazokat, akik engem ápoltak; az eddig számomra arctalan alkalmazottakat, de nem, én itthon ülök a kanapén, s most már annyira jobb az életem vagy a minősége vagy mije, hogy nemcsak a macskákat kell kerülgessem egyfolytában, hanem azt a sok szeretetsomagot is, amivel a barátaim ellátnak, mióta tudják, hogy beteg vagyok. Előbb aggódtam, tiltakoztam, nem vagyok én beteg; azért ezt így most kijelenteni elég egyszerűnek tűnik, de mikor még csak ugye annyit tudtunk, hogy idegen földről vagy földből (mondjuk anno a hazájuk volt, de ez most mindegy) hoztam ide a baktériumot, aminek a svéd orvosok nem találták meg a törzsét meg nevét, hát persze rögtön az terjedt el rólam, hogy én egy biológiai fegyver vagyok: azok küldtek! Mivel azonban az enyémhez hasonló nehéz lefutású eset nem került elő ismeretségi körünkben (-ből), megnyugodtak a kedélyek; de úgy látszik, jobb nekik így, ha én legalább az ő tudatukban beteg vagyok, és akkor ápolhatnak, mintha egyenesen a kultúrájuk lennék. Küldik a kis csomagot, kipipálnak. Én meg kiülök s elszívok egy cigit; ez a jel, jön a másik barátom, vagyis a túlsó partról, aki átviszi, neki adom, hogy vigye mindet a hajléktalannoknak, koldusoknak ossza szét. Egyszerűbb így, mint hozzátenni, hogy ez a keksz vagy doboz konzerv ennek vagy annak a barátomnak mennyi agykapacitásába került, mire megkereste munkáltatójának azt a hasznot, amiből a részét megkapva most nekem juttatott egy ennyit. Vagy hogy sajnálom.

Naponta ezerszer vagyok jobban vagy érzem magam jobban. Vagy annak. Jobbnak. Ma végre szerda, megyek Malinhoz. Még egyszer szűrés ide, köpés oda s aztán kész, kezembe adja a betegpapírt s csókolom (lehet, hogy ezt ő munkaidőben nem teheti meg, de akkor megoldjuk, mostantól ráérek).

De addig van még időm s meg akarok tudni mindent erről a baktériumról, specifikusan az enyémről. Amit elvesztettünk, arról már nem tudunk meg semmit. Vagy lehet, hogy tényleg egy két lábon járó bakteriális terroristának tartanak, és azért nem árulták el a nevét?

Még mielőtt bejutok Malinhoz, megtudom, az okostelefont böngészve, tízszer annyi baktérium van az emberi testben, mint emberi sejt (százbillió, azaz 10 a 14.-en, ha valakinek ez mond valamit)! De mégis alig két kilót tesz ki. Hát akkor ez az én fekete lyukamból kinőtt tüdőgyulladásom? Hát ez? Ez az?

Kezet nyújt. Elbúcsúzunk. Nem így gondoltam. Semmi csók nem volt. Még receptek sem. Csak rendelések. Hogy pihenjem. Vagy pihenjek. Meg ne pihenjek. Sétáljak. Készüljek fel az életre. Mit fogsz csinálni, (persze én ilyen nem kérdezhetnék, de ő) kérdezi. Mintha benne volna a professzionalizmusában, annak volna része!

Olvasok, vágom oda neki!

És mit?

Esterházy Péter Hasnyálmirigynaplóját.